

FINANCIAL LITERACY
THROUGH PUBLIC
LIBRARIES

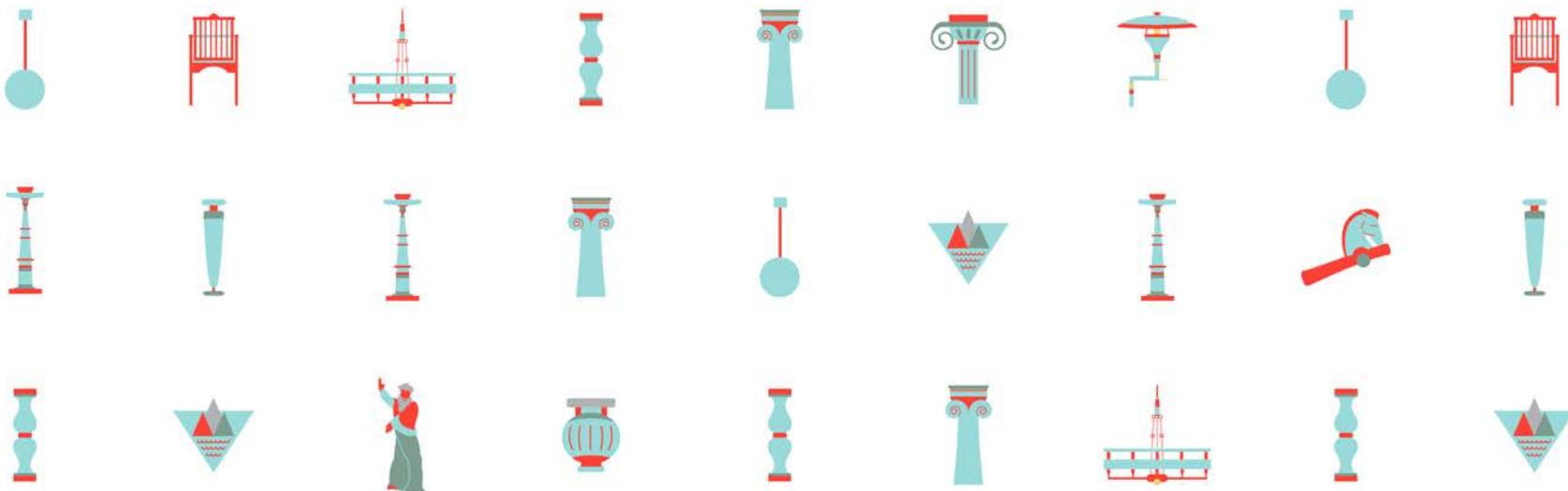

CeZaR
CENTER
ZA RAZVOJ
KNJIŽNIC

BRIIC
BIBLIOTEKARSKI
RAZISKOVALNI
IZOBRAŽEVALNI IN
INFORMACIJSKI
CENTER

FINANCIAL LITERACY THROUGH PUBLIC LIBRARIES (FINLIT)= FINANČNO IZOBRAŽEVANJE V SPLOŠNIH KNJIŽNICAH

dr. Alenka Kavčič Čolić, Milena Bon, Martina Dervarič

1. PREDSTAVITEV PROJEKTA
FINLIT / Alenka Kavčič Čolić
2. PREGLED FINANČNEGA
IZOBRAŽEVANJA V SLOVENIJI
/ Milena Bon

**FINANCIAL LITERACY
THROUGH PUBLIC
LIBRARIES**

Financial literacy through public libraries (FINLIT)

- **Sofinancer:** Evropska komisija, program Erasmus+
- **Trajanje projekta:** 30 mesecev (1. 12. 2018 – 30. 5. 2022)
- **Partnerji na projektu:**
 1. Information Society Development Foundation (FRSI)
 2. Global Libraries Bulgaria Foundation (GLBF)
 3. Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK)
 4. Biblioteka Județeană Ovid Densusianu Hunedoara, Romunija (BJHD)

Cilj projekta: razvoj modela za finančno opismenjevanje starejših (55+) uporabnikov splošnih knjižnic

Predvideni rezultati projekta:

- O1** – Pregled dobrih praks – anketa splošnih knjižnic
- O2** – Program finančnega opismenjevanja za knjižničarje izobraževalce, ki bodo usposabljali starejše uporabnike
- O3** – Program finančnega opismenjevanja za odrasle uporabnike
- O4** – Platforma MOODLE za knjižničarje izobraževalce, ki bodo usposabljali starejše uporabnike
- O5** – Platforma MOODLE za starejše uporabnike
- O6** – Finančno izobraževanje v knjižnici – model neformalnega izobraževanja za odrasle uporabnike splošnih knjižnic

- Analiza stanja na področju finančnega opismenjevanja
- Izvedba in analiza ankete splošnih knjižnic
- Priprava programa finančnega opismenjevanja za knjižničarje izobraževalce, ki bodo usposabljali starejše uporabnike
- Program izobraževanja na MOODLE
- Postavitev spletne strani projekta <https://finlit.eu/edu/>

- Home
- Calendar

- PROJECT ▾
- NEWS & EVENTS ▾
- TRAINERS ▾
- TRAINEES ▾
- ENGLISH (EN) ▾

Project summary

Even though it is now proved that libraries are acting as the only non-formal education centres in local communities (especially in small towns and villages), the topic of adult education is absent in librarians formal education. Librarians performing a function of local educators are very often self-taught professionals without proper qualifications to work with adults. Meanwhile, they are usually well-educated and trusted people; the acclaim they have won for their commitment, respect and popularity boost the people's confidence and galvanize their efforts to complete their goals. Thus, they are natural 'education agents', inspiring the people to revitalize and realize their dreams in terms of individual and professional development. [Read More »](#)

Available courses

PREGLED FINANČNEGA IZOBRAŽEVANJA V SLOVENIJI

**FINANCIAL LITERACY
THROUGH PUBLIC
LIBRARIES**

- 1.** Definicija
- 2.** Nacionalni program
- 3.** Programi izobraževanj
- 4.** Rezultati ankete o finančnem izobraževanju v splošnih knjižnicah

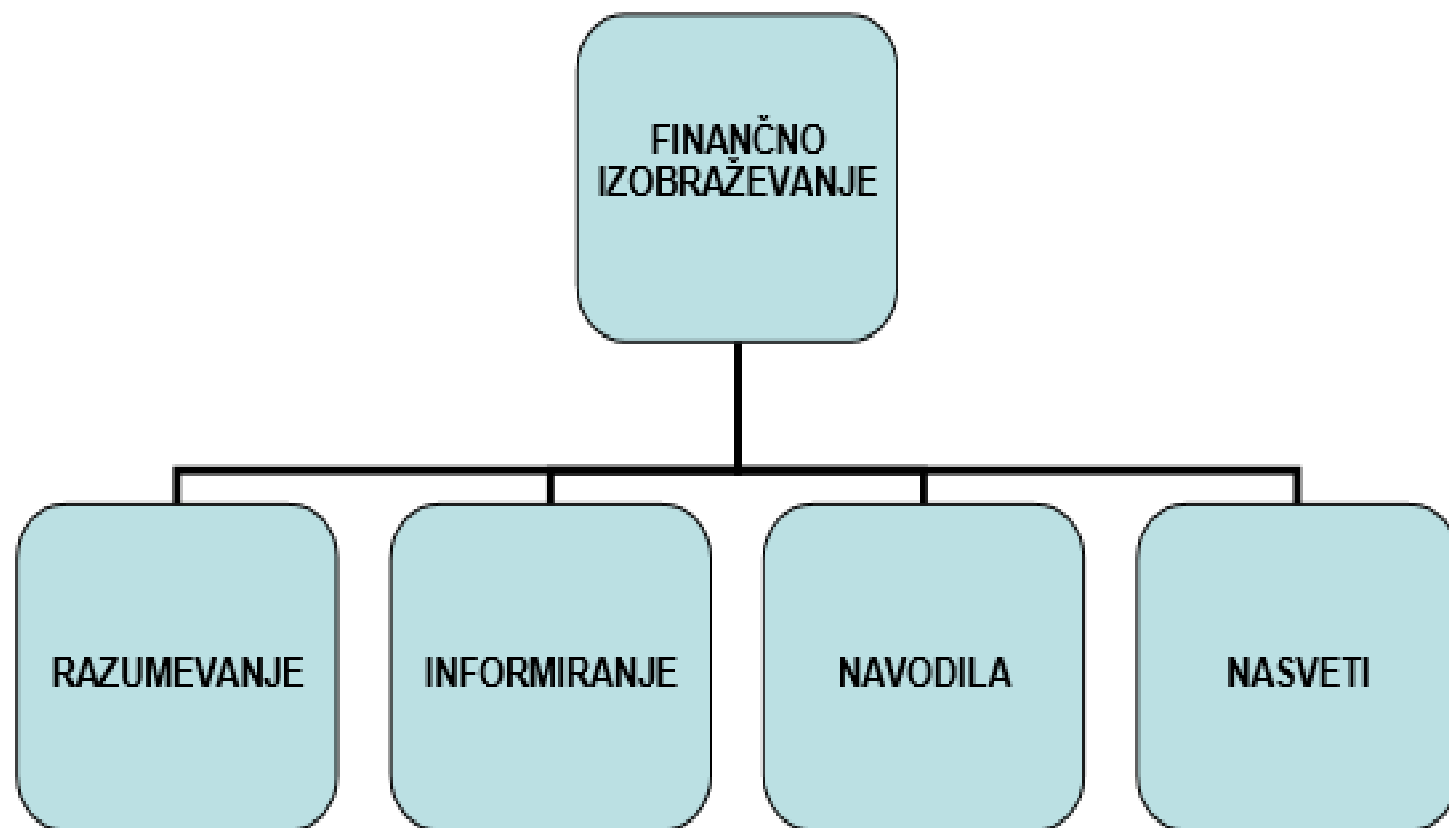
S finančnimi odločitvami se srečujemo **na vsakem koraku**: vsakodnevno pri opravljanju nakupov, študij, stanovanjski problem, služba, starost.

- **Pomembno! Vemo čim več**: finančna pismenost eden izmed najpomembnejših **temeljev** za uspešno prihodnost in življenje **vsakega posameznika**.

Fl proces, s katerim posamezniki izboljšajo svoje:

- **razumevanje** finančnih produktov, pojmov in tveganj
- ter na podlagi **informacij**, navodil in objektivnih nasvetov
- razvijajo **sposobnosti** in zaupanje za krepitev **ozaveščenosti** o finančnih tveganjih in priložnostih,
- sprejemajo **odločitve** na podlagi dobre obveščenosti,
- so seznanjeni, kje poiskati **pomoč**, ter
- sprejemajo druge učinkovite **ukrepe** za izboljšanje svoje blaginje.

Slika 2: Razmejitev finančnega izobraževanja (Vir: OECD)

1. Pripraviti **metodologijo** za analizo stanja glede izvajanja finančnih izobraževanj po posameznih državah:

- Pregled stanja:
 - Raziskave, obstoječi programi, tečaji, vsebine.
 - Nacionalni politični dokumenti, ključni akterji.
 - Ponudniki. Potencialni partnerji na lokalni in nacionalni ravni.
 - Ugotovitve, priporočila, smernice.

2. **Anketni vprašalnik** (1ka v 5 jezikih).

- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)
- **Nacionalni program** za finančno izobraževanje, 2010, MF
- **Raziskave:**
 - Finplac, 2019
 - Slovensko zavarovalno združenje, 2015 in junij 2019
Finančna pismenost odraslih v Sloveniji, družba Valicon
 - PIIAC, mednarodno ocenjevanje kompetenc odraslih (16-65 let), 2016
 - PISA 2012, mednarodna raziskava o finančni pismenosti 15-letnikov iz 18-tih držav

- **Statistični** urad RS (<https://www.stat.si/statweb>)
- Članki, objave, poročila in ostali dostopni tiskani ali spletni viri ...
- **Evropska agenda** splošnih knjižnic, 2020, 2030

<https://euagenda.eu/organisers/public-libraries-2020>

<https://readingandwriting.eu/literacy-life>

<https://publiclibraries2030.eu/>

NACIONALNI PROGRAM FINANČNEGA IZOBRAŽEVANJA, 2010

FINANCIAL LITERACY
THROUGH PUBLIC
LIBRARIES

- Raziskave o finančni pismenosti v Republiki Sloveniji in o pismenosti
- Opredelitev pojmov, možnih izvajalcev
- Analiza trenutnega stanja programov finančnega izobraževanja
- Bančništvo
- Zavarovalništvo
- Trg kapitala
- Varstvo potrošnikov
- Šolsko izobraževanje

Prepoznavanje problemov, povezanih s finančno izobraženostjo:

- na finančnih trgih
- področje zavarovalništva
- področje bančništva
- področje investicijskih skladov/družb za upravljanje
- izobraževalni sistem
- merjenje učinkovitosti izobraževalnih programov

Predlogi rešitev prepoznanih problemov

Izobraževalne sheme finančnega izobraževanja

- Otroci v vrtcih
- Otroci v osnovnih šolah
- Mladostniki v srednjih šolah
- Mladi odrasli na visokih/višjih šolah
- Mladi odrasli zunaj formalnega izobraževalnega sistema
- Odrasli zaposleni
- Starejši prebivalci
- Posebne ciljne skupine (brezposelni, socialno ogroženi, finančno izključeni)
- Izobraževalci

Predlogi ukrepov in nalog za izvedbo predlaganih rešitev

- Osrednja spletna stran (oblikovanje, usklajevanje, točka za stike)
- Ocena finančnih učinkov
- Izdaja brošur
- Organiziranje medijskih dejavnosti
- Izobraževanje izobraževalcev
- Pilotni model uvajanja finančnega izobraževanja v slovenski prostor vzgoje in izobraževanja
- Razvijanje novih poti izobraževanja

RAZISKAVA, 2019

FINANCE

FINANCIAL LITERACY
THROUGH PUBLIC
LIBRARIES

Finplac, Ana in Mitja Vezovišek

- 2014 - prva,
- 2015 - druga,
- 2018 - tretja → rezultati 2019.

Rezultati se **NE** izboljšujejo!

<https://www.finplac.si/raziskave>

VALICON

SLOVENSKO ZAVAROVALNO ZDRUŽENJE
Slovenian Insurance Association

Finančna pismenost odraslih v Sloveniji

Splošna finančna pismenost in poznavanje zavarovalništva

- Najbolj **kritični** so do svojega finančnega znanja stari **od 55 do 65 let** (le 6% svoje znanje ocenjuje kot visoko).
- Starostna skupina **od 25 do 34 let** dosega **najnižji indeks finančne pismenosti**.
- **Najbolj finančno pismeni** so starejši, **65 do 75 let**, a svojega finančnega znanja ne ocenjujejo kot nadpovprečnega.
- **Največ delovno aktivnih je v skupini 35 do 54 let**. 32 % starih 35 do 44 let kot svoj finančni cilj navede poplačilo kredita, 23 % jih načrtuje nakup avta, 21 % nakup nepremičnine.

https://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2019/06/SZZ_Finančna-pismenost_POROČILO_za-objavo.pdf

DENAR - ZAKAJ SE O NJEM POGOVARJATI Z OSNOVNOŠOLCI

1. Program profesionalnega usposabljanja; 16 pedagoških ur v 2 delih, omejen dostop

<https://paka3.mss.edus.si/Katis/Katalogi/KATALOG1819.pdf> (str. 191)

Učitelji, ki poučujejo gospodinjstvo

Šolsko leto 2018/2019; 15 udeležencev; 16 ur v dveh delih;

Nizka finančna pismenost, ki je bila ugotovljena v številnih raziskavah, lahko za posameznika predstavlja ogroženost z vidika ekonomske varnosti. Cilj delavnice je udeležencem predstaviti **pasti**, ki se pojavljajo **v povezavi z ravnanjem z denarjem v vsakdanjem življenju** ter prikazati **ideje za obravnavo finančnih vsebin na nivoju osnovne šole**.

Obveznost: Seminarska naloga, samostojno oblikovan didaktični pripomoček

ŠTUDIJSKI PROGRAM ZA IZPOPOLNJEVANJE

Učni sklopi v okviru 900 kontaktnih ur (360 ur predavanj + 540 ur seminarjev in vaj) + 900 ur samostojnega učenja (FP pri predmetu Ekonomika gospodinjstev z didaktiko), omejen dostop

https://www.pef.uni-lj.si/fileadmin/Datoteke/CNIU/Zborniki/Predstavitveni_zbornik_GO.pdf

Učitelj biologije ali kemije v OŠ

30 vpisnih mest; trajanje: 1 leto; program brez modulov; program ne daje strokovnega naslova, udeleženci pridobijo potrdilo (javno veljavno listino);

Udeleženec pridobi temeljno strokovno znanje in licenco za poučevanje gospodinjstva v osnovnih šolah, med drugim se seznanijo z:

- Poznavanje, prepoznavanje ter reševanje problemov, vezanih na finančno stanje družine, upravljanje premoženja,
- obnašanje v nakupnem procesu ter na organizacijo časa;
- Sposobnost uporabe znanja in veščin potrošniške vzgoje in izobraževanja pri vzgoji in izobraževanju otrok in odraslih.

FINANČNO OPISMENJEVANJE MLADIH: MLADI IN DENAR

PPU: PROGRAMI PROFESIONALNEGA USPOSABLJANJA

Predavanja (5x4 ure), dva učbenika/priročnika kot učni pripomoček

<https://paka3.mss.edus.si/Katis/Katalogi/KATALOG1819.pdf> str. 263 – 264

Učitelji osnovnih, profesorji srednjih strokovnih šol in gimnazij

Št. udeležencev 30; št. ur: 20;

Udeležence programa izobražujemo o osnovah osebnih financ, da to znanje lahko predajo učencem/dijakom prek **krožkov, delavnic** ali v **okviru predmetov**, ki jih poučujejo. Izobraževanje obsega **32 vsebinskih sklopov**.

Učitelji spoznajo **inovativne pristope** in **oblike dela** ter **strategije** poučevanja o **osebnih financah, didaktična sredstva** in **pripomočke**. Prejmejo tudi dva **priročnika**, v katerih so navedeni učni pripomočki in viri dodatne literature pri vsakem poglavju posebej.

FINANČNA PISMENOST V DRUŽBI SPREMEMB

Tečaj; dva do trikrat tedensko; 50 ur

http://www.ric-nm.si/media/objave/dokumenti/2016/TPK/TPK_financna_web.pdf

Zaposleni z nižjo izobrazbo (manj kot štiri letna srednja šola) in **manj usposobljeni**, s poudarkom na **starejših od 45 let in drugi zaposleni**

Izobraževalni program v okviru projekta “Pridobivanje temeljnih poklicnih kompetenc (2016 - 2019);
podpora MIZŠ in Evropski socialni sklad (ESS);
Razvoj kompetenc s področja informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT)

FINANČNA PISMENOST ZA ROME (FINALLY)

Predavanja, delavnice

Odprto izobraževanje, spletna prezenca

Projekt FINALLY je bil sofinanciran: Lifelong Learning Programme of the European Union; funded with support from the European Commission;

<http://www.ric-nm.si/si/projekti/mednarodni/finally/>

<http://finally.splet.arnes.si/partners/>

Romska manjšina

Od novembra 2012 do konca januarja 2016; zaključen.

Izboljšati **finančno pismenost** med **Romi** in poznavanje različnih potrošniških storitev.

V projektu so razvili **izobraževalni program** in posebna **učna gradiva**, ki so **prilagojena** potrebam romske manjšine in usmerjena v pridobivanje **praktičnih veščin**, kar lahko pripomore k večji kakovosti njihovega življenja.

Rezultati projekta: kurikulumi, priročniki, delovni zvezki, raziskave;

Dokumenti so dostopni v angleščini, slovenščini, italijanščini, slovaščini, bolgarščini, grščini in srbščini.

PRIDOBIVANJE TEMELJNIH IN POKLICNIH KOMPETENC 2016 – 2019; FINANČNA PISMENOST (1/3)

Odprto izobraževanje

<http://www.z-ams.si/index.php/sl/kompetence-acs>

Od novembra 2012 do konca januarja 2016; zaključen.

Odrasli

Finančna pismenost:

- več o RDO - računalniško in digitalno opismenjevanje
- Razvoj kariere starejših zaposlenih
Računalniška pismenost za odrasle

Izobraževalni programi so brezplačni v sklopu projekta.

Projekt financirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

FINANČNA ŠOLA

Omejen dostop na vpisna mesta; učna snov se predava, izvaja v obliki delavnic ali predstavitev v delovnem okolju strokovnjakov

<http://www.financna-sola.si/>, <https://www.mladi-denar.si/>, <https://e-ravnatelj.si/vsebine/vsebine-iz-prirocnika/primeri-dobre-prakse/financno-opismenjevanje-mladih-revije-moje-finance/> <https://mojefinance.finance.si/300361> (test)

4 sklopi izobraževanj: za najstnike, odrasle, starejše in učitelje

- Cena udeležbe je 170 €;
- Poleg teorije izobraževanje vključuje praktične vaje, nasvete, spodbudno je z vidika predstavitev dobrih praks iz prve roke.

Udeležilo že več kot 250 učiteljev iz 200 osnovnih in srednjih šol.

- **osnove osebnih financ:** kako odpreti bančni račun, plačati položnico, varčevati za različne cilje (telefon, avto, stanovanje) z različno ročnostjo, spremljati porabo, investirati na borzo, vzajemne sklade, se zavarovati, za katere nevarnosti, poiskati službo/počitniško delo, sanjski poklic, pametno in varno kupovati preko spleta, »donosno« prodajati staro robo ...

VEM VEČ

Spletna info točka

<https://vemvec.si/>

Mladi, odrasli, starejši

Program javne službe Obveščanja in izobraževanja potrošnikov na področju potrošniških kreditov, ki ga sofinancira Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Vsebinsko se pokrivajo **potrošniški** in **stanovanjski krediti**, pa tudi **limiti**, **kartice** in druge oblike zadolževanja, del vsebin je namenjen tudi tistim, ki so prezadolženi.

Nepristransko in razumljivo za **povprečnega potrošnika**.

Del programa so brezplačne mesečne interaktivne delavnice, izvajajo po vsej Sloveniji, za različne starostne skupine, spodbuja k sodelovanju udeležencev, ki delijo svoje izkušnje, v zameno za čim bolj praktične nasvete za najem kredita (primerjava ponudb, pogajanje z banko, kaj se zgodi v primeru neplačil...).

Cilj: potrošnikom omogočiti dostop do nepristranskih informacij v zvezi z zadolževanjem ter dvigniti raven finančne pismenosti.

FINANČNO OPISMENJEVANJE

Različne aktivnosti namenjene finančnemu opismenjevanju mladih - brezplačno

<https://www.zbs-giz.si/zdruzenje-bank.asp?StructureId=1146>

Vse o banki

European Money Quiz Finals Completed in Brussels 2019

prijava sodelujočih skupin

Mladi – osnovnošolci, srednješolci

ZBS je tudi letos aktivno vključeno v projekt Evropski teden denarja, ki se odvija pod okriljem Evropske bančne federacije (EBF). V času od 25. do 29. marca so tako na evropski ravni kot tudi v posameznih državah potekale različne aktivnosti namenjene predvsem finančnemu opismenjevanju mladih. Cilj projekta: ozaveščanje javnosti o pomenu finančne pismenosti prebivalstva in dvigu ravni finančne izobraženosti vseh starostnih skupin.

European Money Quiz <https://www.ebf.eu/financial-education/team-slovenia-wins-the-2019-european-money-quiz/>

SPLETNO BANČNIŠTVO IN FINANCE

Spletna stran z informacijami na spletni strani knjižnice, stran se s časom dopolnjuje in osvežuje, pokrito je zgolj omenjeno področje e-bančništva.

<https://www.mklj.si/spletno-bancnistvo#.XRnvynduLop>

Za vse uporabnike

Nabor koristnih informacij na temo e-bančništva – osnovni napotki, primerjava storitev, varnostna opozorila, napotitve na druga spletna mesta s to tematiko, povezave do raznih člankov in podobno.

REZULTATI IZVEDENE
ANKETE O FINANČNEM
IZOBRAŽEVANJU V
**SLOVENSКИH SPLOŠNIH
KNJIŽNICAH**

Že izvajalo 8/58 knjižnic (14%):

1. na **Osrednjeslovenskem** območju v Ljubljani (redno), Grosuplju, Litiji in na Vrhniki (občasno),
 2. na **Dolenjskem** območju v Ribnici,
 3. na **Celjskem** v Hrastniku,
 4. na **Koroškem** območju v Dravogradu (občasno),
 5. na **Štajerskem** območju v Slovenski Bistrici.
- V Novem mestu po anketi: 11. 6. 2019: *Pasti potrošniškega kredita*, Zveza potrošnikov Slovenije.

- Pogostost: **enkrat** (predavanje), v 2 knjižnicah izvedli **delavnico**.
- V Ljubljani, poleg strokovnjakov, tudi **knjižničarji**.
- V preostalih knjižnicah so sodelovali z **zunanji** partnerji:
 - 4 knjižnice - najpogostejši **zasebniki**,
 - 2 knjižnici - bančni strokovnjaki,
 - 1 knjižnica - strokovnjaki iz medijev,
 - avtorji knjig s tega področja.

Največ za prebivalstvo:

- med **30 in 44** letom starosti (**6/8** knjižnic),
- med **45 in 54** letom starosti (**5/8** knjižnic),
- **nad 55** let (**5/8** knjižnic).

Najmanj za mlade:

- **do 16** let (**2/8** knjižnici),
- **17 do 24** let (**3/8** knjižnice),
- **25 do 29** let (**3/8** knjižnice).

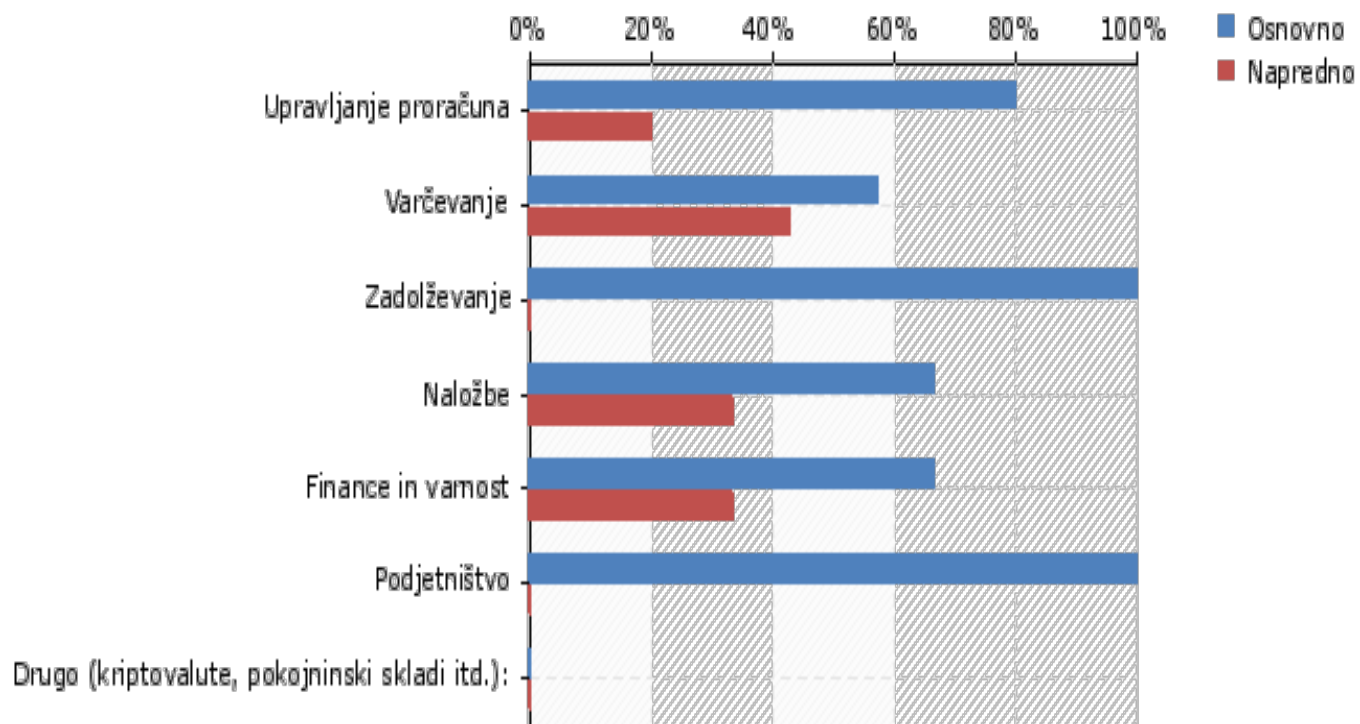
VSEBINE, RAVEN

FINANCIAL LITERACY
THROUGH PUBLIC
LIBRARIES

nuke
NARODNA IN
UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

Kakšne vsebine so bile vključene v izobraževanje? (n = 7 knjižnic)

50 knjižnic, ki izobraževanja še niso izvajale:

- **25/50** zaznava potrebo,
- **19/50** ima osnovne pogoje za izvedbo, ampak v sodelovanju z zunanjim strokovnjakom,
- **18/25**, ki niso zaznale potrebe, bi vsebine ponudilo,
- **12/50** to potrdilo z razgovori z uporabniki,
- **11/50** jih je imelo povpraševanje s strani uporabnikov,

- **8/50** bi same dale pobudo,
- **7/50** ugotovilo potrebo z raziskavo na območju,
- **3/50** dobile potrebo s strani podpornikov oz. partnerjev,
- **4/50** knjižnice sklepajo, da potreba obstaja glede na opazno povečano izposajo gradiva s tega področja ali zaradi ponudbe publikacij na trgu oz. družbenih trendov.

INTERES

FINANCIAL LITERACY
THROUGH PUBLIC
LIBRARIES

nuk
NARODNA IN
UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

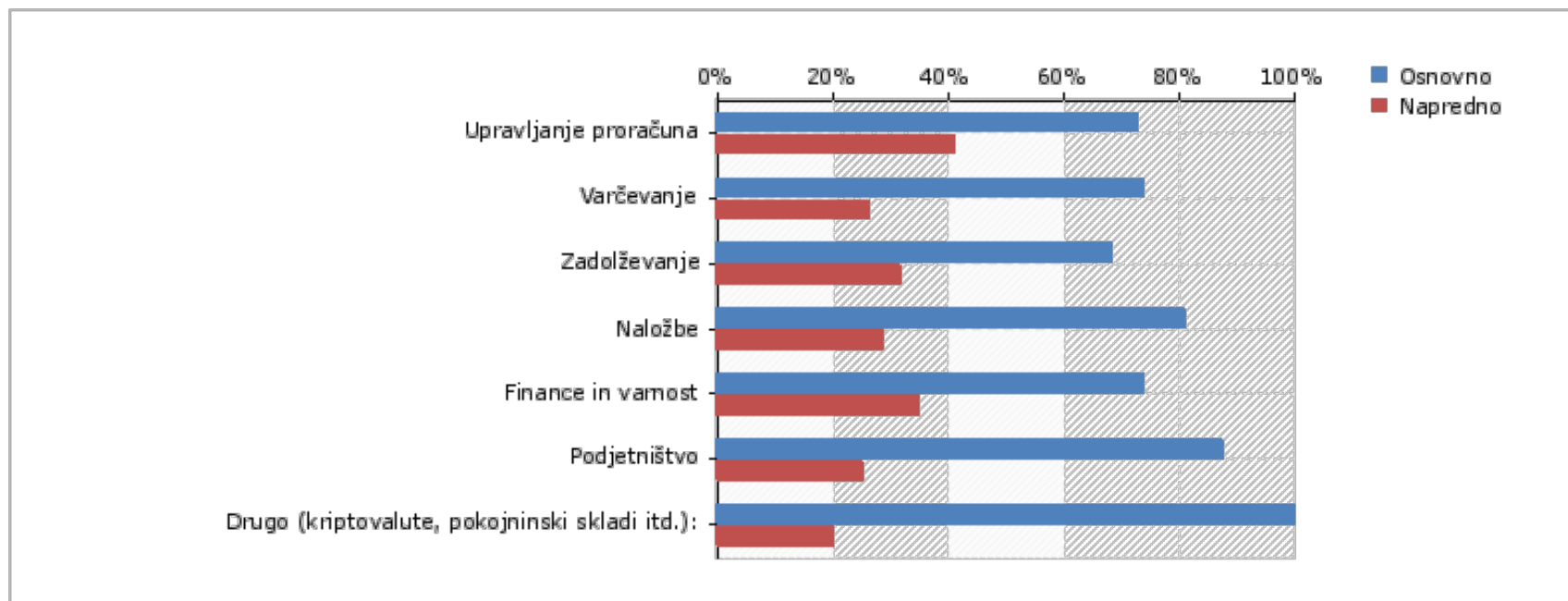

- Ljubljana načrtuje izvedbo cikla izobraževanj, namenjen zaposlenim v knjižnici, ti bi znanja predajali dalje uporabnikom.
- Organizacijo načrtujejo skupaj z Združenjem bank Slovenije.

Kakšne vsebine naj bi bile vključene v izobraževanje v okolju z zaznano potrebo po finančnem opismenjevanju? (n = 23)

- Nekompetenten kader,
- neustrezna oprema IKT in/ali
- prostorska stiska.
- Kljub očitnim potrebam, po dosedanjih izkušnjah, ne morejo računati z *dobrim obiskom tovrstnih izobraževalnih prireditev*.
- 1 knjižnica: s strani uporabnikov obstaja več zanimanja za druge izobraževalne vsebine.

NUK je o rezultatih anket poročal **julija 2019** v Varšavi.

HVALA.

Alenka Kavčič Čolić
Milena Bon